

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan vsakega... — Za pošiljanje na dom za celo leto 13 gid., za četrt leta 3 gid. 30 kr., za en mesec 1 gid. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec 40 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na 4 kih šolah in za dijake volja znižana cena in sicer za Ljubljano za četrt leta 2 gid. 50 kr., po po... prejeman za četrt leta 3 gid. — Za... se plačuje od... 6 kr., če se omenilo nakrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Prednatištvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. ad ministrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz Bosne in Hercegovine.

Poleg Zvornika je zdaj padlo tudi Livno in padla trdnjava Klobuk v Hercegovini. S tem so vsa glavna mesta v rokah naše vojske, upor turški je uničen, širil se več ne bode, temuč bode avstrijskim posadkam ostal le še nalog razkrojene turške vstaše zalazovati in razoroževati, kar bode morda sicer težavno in sitno delo, vendar ne bode potrebovalo toliko moči kakor dozdaj. Ta mesec je pričakovati, da se naša rezervna vojska iz Bosne vrne. Za daljnje delo bode zadostovala menda pač sama linijska vojska.

Kakor oficijalni telegram 28. septembra poroča, telegrafuje fzm. Würtemberg uže iz Livna, da je to mesto od Travnika, Sarajeva in od dalmatinske meje sem ob jednom prijeto bilo in se je po kratkej brambi udalo vsled usredotočenega streljanja iz 38 kanonov. Naši so bili Livno tako obkolili, da uporniki niti pobgniti niso mogli. — Torej naši Slovenci polka 17. so bili tu zraven. Padlo jih je samo okolo 30, mrtvih in ranjenih.

Dne 29. pa poroča telegram: Klobuk, zadnje gnezdo in zadnja zaščita hercegovske turške vstaje je bil vzet po petdnevnem ostrem obstreljavanji in pa obupnem uporu, in zaseden od naše vojske. Izgube posadke so velike, naše izgube so 4 oficirji in pet mož mrtvih in ranjenih.

Iz Doboja se brzojavlja, da je pretečene dni tudi v Bosni silno dež šel, ter marširanje vojski obtežil.

Deželni zbor kranjski.

(V. seja, 28. septembra.)

Predseduje deželni glavar vitez Kaltenegger. Vlado zastopa deželni predsednik vitez

Kalina in deželne vlade svetovalec Hočevar. Navzočnih je 35 poslancev.

Prošnjo občine Radeč na Dolenjskem za podporo pri zidanji nove šole, izroči se finančnem odseku.

Poslanec Potočnik in tovarši stavijo sledečo interpelacijo do vlade:

Interpelacija

do preblagorodnega gospoda deželnega predsednika viteza Franjo Kalina.

Z ukazom litijskega okrajnega glavarja 4. junija 1877 št. 3999, je bila volitev volilnih mož št. Vidske občine za volitev treh deželnih poslancev trebanjskega volilnega okraja razpisana za 23. junij 1877.

Dan pred volitvijo, to je tedaj 22. junija 1877 se pripelje v štirih vozéh več gospodov, mej njimi gospod litijski okrajni glavar vitez Vesteneck, baron Taufferer, gospod c. k. zatiški davkar Lileg in dr. proti pošti gospoda Janez Čoža pri st. Roku poleg št. Vida. Srečajo ga, ko se ravno s polja pripelje proti svojej hiši. Gospod Vesteneck ga ustavi in nagovori: „morgen ist die wahl in Sittich, und ich hör, dass sie mit der geistlichkeit halten und national wählen wollen.“ „Dass werde ich thun,“ odgovori g. Čož, „nach meiner ueberzeugung werde ich wählen.“ „Wissen sie nicht,“ ga zavrne g. Vesteneck, „dass sie ein k. k. beamte sind, und mit der regierung halten müssen.“ G. Čož mu reče na to: „Ich halte ja mit der regierung, und weiss, dass sie von mir nicht verlangt, dass ich anders als nach meiner ueberzeugung wählen soll; ich kann nicht anders wählen als national, und kann meiner nation nicht untreu werden.“ „Gut,“ odgovori g. Vesteneck, „dann gebe ich ihnen mein wort, dass sie die post verlieren werden.“

Po tem razgovoru se gospodje razidejo.

Pripoveduje se, da se je g. Vesteneck od tam naravnost v Višnjo goro podal, in tam na poštno direkcijo v Trst telegrafiral, naj nemudoma pošljejo komisarja preiskavat Čožovo pisarno.

Ko so drugi dan popoldne ob 4. uri občinski možje v Zatičini zbrani, da bi volili volilne može, se pripelje, gotovo po nalogu g. poštne direktorja Bauerja, poštni komisar g. Ratoliska, kateri je, kakor je to znano, prej ta dan, to je 22. junija 1877 še v Vipavi bil, in hoče nemudoma vzeti sobjo g. Čoža, da bi šla pregledavat pisarnico. Velika množica navzočnih volilcev izreče odločno, da mora Čož, preden otide, temveč svojo dolžnost spolniti, in se volitve udeležiti, ker so ga vsi volilci jednoglasno za volilnega moža voliti hoteli, kar se je tudi zgodilo.

Po volitvi se g. poštni komisar Ratoliska in g. Čož odpeljeta k sv. Roku, kjer ima Čož hišo in pošto. Mej tem, ko poštni komisar Ratoliska preiskuje pisarno, se vstopita na prag dva žandarma, česar se Čožova 70 let stara žena močno prestraši, misleč, Bog vedi, kaj se je mož pregrešil, da žandarma na pragu stražita.

Komisar nij našel nobednega najmanjšega nereda v pisarni, in je pri odhodu Čožu na uho pošeptal: „Die kanzlei ist ganz in der ordnung, nur das ist nicht recht, dass sie klerikal gesinnt sind.“

Čož, ki je bil v Zatičini izvoljen za volilnega moža, kakor uže poprej večkrat, je bil 7. julija v Trebnjem od volilnih mož voljen v volilno komisijo in je glasoval za narodne poslance. — Ali uže 26. julija 1877 se je spolnilo žuganje g. Vesteneckovo, zakaj od tega dneva je datiran dekret poštne direkcije v Trstu št. 5426, kateri se tako-le glasi:

Listek.

Zaklad pomorskega razbojnika.

(Po Fr. Gerstäckerji.)

Peto poglavje.

Snidenje.

(Dalje.)

„Da, da,“ pravi mož tiho, z glavo pri trjevaje, ter zre pred se, „to je bilo ime, katero sem imel jedenkrat, skoraj bi mislil, da so bili to srečni dnevi — a to je zdaj proč!“ reče glasneje, skloneč se. — „Da, Beatrica to je bilo divje nevarno življenje, odkar me je moja zvezda, — reči bi moral, moja pogubna zvezda, — peljala od tega nabrežja; — podili so me, a tudi jaz sem jih proganjaj, a zmagali so me nazadnje in mi z jednim udarcem vse ono vzeli, kar sem si priboril v dolgoletnih smrtnih nevarnostih, — kar je

stalo mnogo krvi, — ušel sem jim, — so me zopet vjeli, in z divjimi mislimi v možjanih, katere so mi hotele glavo raznesti, imeli so me v Manili zaprtega; ušel sem jim zopet in ravno sem mislil, da bodem kljubu vsem sovražnikom vse, vse si zopet pridobil — pa so me k tlam pritisnili: v kratkih potezah imaš zdaj tu moje življenje. — Dobro sem mislil s teboj, ako bi se mi bil moj načrt posrečil, — a nij se smelo zgoditi — kolo osode se neprenehoma suče, in ako me je zdaj navzdol vrglo, izvleče me lahko v prvem trenotku zopet kvisku; nemajo še ubozega Lorenzo Fajarda, katerega so tu zaničevali, a jim je kot Tenares blede obraze delal, ako so shšali le njegovo ime, nemajo ga še v pesteh — in pri hudiču — ne bodo se ga polastili, kolikor časa more še z roko gibati in nož držati. „A zdaj, carissima, nij več časa zlobudrati,“ — preneha pirat, ter potisne nož,

kateri je doslej še zmirom goli raztreseno v roci držal, v nožnico. „Daj mi zdaj ključ, ker glasovi se uže slišijo s ceste, — ako bodo notri prodrli in videli mokre stopinje mojih nog na tleh, — popolnem jih ne moreš posušiti, — potem jim le reci, da sem bil tu in sem valjda skozi zadnje dveri ubegnil; — pota čez streho ne zna nobeden drug, a jaz pridem lahko od tu mej griče in do jutri zjutraj bodem kljubu vsem znamenjem in čolnom do svoje ladije dospel. Vrag jih vzemi, Tenares je preveč trden, da bi ga mogla druhal policistov zadržavati, ali nekoliko čolnov, polno robotih pomorščakov iz njegovega lastnega elementa, iz vode vjeti — ključ, carissima, ključ!“

Žena je plašno, tiho opazovala govornika, in spoznala je izpod mršavih las in brade, katere pak preje nikdar nij imel, svojega moža; strašna resnica! ta krvavi spojeni pirat njen

K. k. Post-Direction Triest und Küstenland. Nr. 5426. Triest 26. 1877. An den k. k. Postmeister Herrn Johann Tschosh in St. Rochus. Man findet sich bestimmt, Ihnen den Dienstvertrag zu kündigen.

Bis zur Wiederbesetzung der bei der k. k. Postamte in St. Rochus in Erledigung gekommen Postexpeditionenstelle, welche vor Ablauf der 6 monatlichen Kündigungsfrist erfolgen, und für welche gleichzeitig der Concurs ausgeschrieben wird, haben Sie den Postdienst entweder selbst zu versehen, oder durch einen geprüften und beeideten Postexpeditor auf Ihre Rechnung und Gefahr besorgen zu lassen. Bauer m. p.

Gospod Čož je poštenjak skozi in skozi, daleč okolo sloveč, star je uže 74 let, pošto je oskrboval čez 30 let, in nij se nikdar pri njem ni najmanjša nerednost pokazala, pač pa so poštni komisarji večkrat hvalili ga zaradi njegove natančnosti, zaradi snažnosti in lepega reda v njegovej poštni pisarni. Nij se tedaj čuditi, da je ta nepričakovani in nezasluzeni udarec, ki je prišel kakor blisk iz jasnega neba, tega poštenega starčka primoral obrniti se dne 27. septembra 1877 do c. kr. poštni direkcije v Trstu z naslednjo prošnjo:

„Hohe k. k. Post-Direction in Triest. Mit hoher Zuschrift vom 26. Julli 1877, Z. 5426 wurde mir die Postexpedition in St. Rochus gekündet, mit dem Bedeuten, dass nach Ablauf von 6 Monaten die faktische Abnahme der Expedition stattfinden werde.

Dieso Anordnung kam plötzlich und ganz unvermuthet; sie überraschte mich gewiss sehr unangenehm; die Bevölkerung von der Pfarre St. Veit, des Bezirkes Sittich, man darf sagen des grössern Theiles von Unterkrain aber forschet nach den Ursachen, welche eine so auffällige Kündigung bewirkt haben konnten, und ergeht sich in Muthmassungen, welche die Ehre meines Hauses zu verletzen und mich als Geschäftsmann zu schädigen geeignet sind.

Bis zum Greisenalter wusste ich die Ehre meines Hauses zu bewahren. Ich kann nicht gleichgiltig bleiben, wenn jetzt durch eine höchst auffallende Verfügung der hohen k. k. Post-Direction, — die allgemein als eine mir verhängte Strafe, somit als die Folge eines Vergehens gedeutet wird, meine Ehre arg blossgestellt erscheint, sondern bin verpflichtet zur Wahrung der Ehre, resp. zur Rehabilitirung derselben, zu bitten: Eine hohe k. k.

mož, o katerem je mislila, da je mrtev! Takoj dobila je zopet svojo zavest, ko je videla, v kolikoj nevarnosti da je. Hitro gre k malej omarici v kotu sobe, jo odpre, ter iz skrivnega predala vzame mal medast ključek. Ravno mu je hotela ključek izročiti v roke, ko jo prošine neka misel in se strahom reče tiho:

„Za Boga, Lorenzo, ne moreš iti zgoraj skozi, — v sobi je častnik, ki si ga ti umoril, in pri njem so Manuela, zdravnik in duhovnik!“

„Diablo!“ vsklikne pirat, divje z nogama teptaje, — „a vzemi jih vrag!“ škriplje divje z zobmi, jej iztrga ključ iz roke in stisne pest — „vsaj sta le dva, ki sta mi v napatji, lahko noč Beatrica!“

„Za božjo voljo ne prolivaj več krvi v mojoj hiši!“ kriči zdaj žena do smrti preplazena in pade pred njim na kolena, učinil si

Post-Direction geruhe mir jene Gründe bekannt zu geben, die Hochselbe veranlasst haben, mir die Postexpedition zu kündigen.

Laibach, 15. September 1877.

S teškim srcem je zdaj g. Čož čakal odgovora na to svojo opravičeno prošnjo, ali čudo! — Čeravno je preteklo uže celo leto, on še zdaj nema nobednega rešila. To kaže, da se je c. kr. poštnemu direktorju gospod Bauerju veliko bolj mudilo o tem, da je narodnega volilca v preiskavo dejal in tako nepostavno vpljival na izid volitve, kakor pa, da bi upravičene pritožbe po uradni svojej dolžnosti rešil.

Ker je ta grozna dogodba po celej deželi največjo senzacijo naredila, in ker se še današnji ljudje povprašujejo, kako je to v ustavnej državi mogoče, in ker je dotična stvar v obče velike važnosti tudi za to, ker se ljudstvo demoralizira, ako vidi, da vladni organi tako brezpostavno postopajo, obračamo se do gospoda deželnega predsednika z interpelacijo:

1. Ali bi ne blagovolil gospod deželni predsednik svoj vpljiv obrniti na to, da se pojasni, s kako pravico je c. kr. okrajni glavar vitez Vesteneck naprej zažugal g. Čožu, da izgubi pošto, če bo narodno volil; —

2. zakaj se je ukazala preiskava njegove pošte ravno na dan volitve volilnih mož; —

3. zakaj sta bila brez vsacega uzroka postavljena dva žandarja pred njegovo hišo; —

4. zakaj mu je bila precej po volitvi deželni poslancev pošta vzeta, čeravno v njegovem uradovanju nij bila najdena nobedna nerednost; —

5. Zakaj ne dobi gospod Čož rešila svoje prošnje?

Ljubljana, 28. septembra 1877.

(Dalje prih.)

Beseda do cesarja.

Petindvajset slovanskih deželni poslancev na Moravskem je 26. sept. predložilo deželnemu odboru sledečo adresu na cesarja, katero tudi mi v celosti priobčujemo, ker to, kar govori, moglo bi biti tudi od strani Slovencev govorjeno:

„Vaše c. kr. apost. Veličanstvo! Zvesto udani deželni zbor mejne grofije Moravske iz poznavanja kot svojo domoljubno dolžnost ob svojem sestanku k novej sesiji izraziti čutja nespremenljive zvestobe do vašega Veličanstva.

uže večje zlo nego si moreš misliti, in jeden izmed njih je služabnik gospodov!“

„Ostani mirna, — sicer se tega nij bati, a tvoje kričanje privabilo bode ljudi s ceste, — ha! po stopnjicah pridejo ljudje“ — tiho in hitro odpre vrata ter prisluškuje.

„Stoj! Za pet Kriščevih ran te prosim!“ prosi žena, — „ti jim greš naravnost v njihove pesti!“

„St!“ šepče pirat, ki je, znan z vsemi hišnimi razmerami, uže napravil svoj načrt, — „mej tem ko pridejo semkaj, stisnil se bodem tja v temen kot k držaju — ako bodo zopet doli prišli, potem odpri vrata, da jim bode luč nasproti bliščela, jaz bodem pak uže skrbel da luč mene ne bode obsevala — lahko noč, Beatrica, lahko noč! ako srečno ubegnem, bodeš še o meni slišala,“ — in kakor kača splazi se mož skozi dveri, katere žena hitro pripre. Zdajci čuli so se teški in počasni koraki doli po stopnjicah. (Dalje prih.)

Resen je čas, v katerem svoje delovanje začenjamo.

Vaše Veličanstvo je en del svoje armade sklicalo k orožju, da izpolnjuje svetovno-zgodovinske naloge Vaše dinastije in pod Vašim žezlom zjediniene monarhije, in blagoslov deželnega zastopa te mejne grofije spremlja našo vojsko pri izpolnjevanji njene dolžnosti.

S ponosom nas navdaja hrabro in do smrti pogumno držanje naših vojniki, ki jih je Vaše Veličanstvo poslalo, da krščansko prebivalstvo Bosne in Hercegovine od stoletnega pritiskavanja osvobodijo.

Saj so tudi v vel'cem delu sinovi naše dežele, ki se bojujejo za sebi postavljeni blagi cilj in za čast avstrijskih zastav, in katerih so mnogi z junaško smrtjo zvezto do Vašega Veličanstva dokazali.

Modrost Vašega Veličanstva bode vsa prizadevanja uničila, ki imajo namen, vzvišene namene Vašega Veličanstva zavirati.

Tem nuineje pa mora zvesto udani deželni zbor smatrati kot svojo dolžnost, v tem času skušnjav, ki bode terjal še večjih žrtev na imetku in krvi sinov naše dežele, prositi, da pravične želje in pritožbe Svojega zvestega moravskega naroda v premislek vzamete.

Ko so se naši sinovi na daljnem bojišču hrabro borili in krvaveli, morala je večina moravskega naroda hudo čutiti v neravnem volilnem boju in pod pritiskom krivičnega volilnega reda, kako se njegovi zastopniki v deželni zboru v manjšino pritiskajo. Nepravilni volilni red od 26. febr. 1861, vrhu tega še nadalje izpeljan od umetnih večin stoječih k narodu v protislovju, oviral je, da nijšo želje naroda po zastopništvu, katero bi imelo njegovo zaupanje, dosepele da Vašega Veličanstva.

Ako je ta volilni red tak in njega strankarsko izvrševanje pri izdelavanju volitvenikov, da je nemogoče slovanskemu narodu, kateri ima tri četrtine prebivalstva v deželi, priti do stanja, na kateri ima zgodovinsko in neodvrgljivo pravico po zakonih, potem mora se čut razžaljenja še povečati, ker so v zadnjih občnih volitvah v deželni zbor celo vladni organi proti njih prepričanju morali glasovati zoper zaupne može slovanskega prebivalstva.

Vaše Veličanstvo! Strankarsko gospodstvo z vsemi svojimi prirastki ustvarilo je tako stanje, katero zahteva brzo odpravljenje.

Pri splošnem gospodarskem hiranju težijo davki narod tembolj, ker se ti davki, katere uže jedva plačuje, ne uporabljajo v zboljšanje duševnih in materijalnih njegovih interesov.

Večina učilničnih naprav v deželi odgoja nje sinove tako, da se svojej domovini odtujijo, katere jezika in kulturnih zahtevanj ne poznajo.

Novinarska svoboda, društvena in prava za zborovanje uživajo le pristaši zdanje vlade.

Najzlahtnejša prizadevanja slovanskega naroda po iz narave izvirajočem poduku, in da bi dosegel svojej vrednosti primerno veljavo, zaničujejo duševno od njega ločeni vladni organi, ter sumničijo.

Zvesto udani deželni zbor je po večkratnih izjavah pravice dežele in njenega položaja h kroni Češke in državi branil proti centralizovanju državnega zbora.

Volilne postave, sklenene 2. aprila 1873 v državnem zboru, kratijo hudo pravice naroda.

Po podeljenem deželni redu od 26. februara 1861, še bolj pa po starejšem najvišjem

diplomu od 20. oktobra 1860 zajamčenih deželnih pravih je pošiljanje poslancev v državni zbor ustavno pravo deželnih zborov, mej tem ko so volilne postave državnega zbora od 2. aprila 1873 volitev v državni zbor ne oziraje se na deželni zbor ustvarile, ter so pozvale poslance v državni zbor ne po neposrednih volitvah prebivalstva, temveč po umetno narejenih razredih volilcev.

Naravno je tedaj, da je po volilnih postavah od 2. aprila 1873 zbrani državni zbor nezmožen stal državnemu zboru dežela ogerske krone nasproti pri obnovljenju državopravnih razmer, da je vlada, katera nij imela zaupanja narodov v državi, pri sklepanju pogodbe z Ogersko ravno tako omahovala, kakor sam državni zbor.

Ako bi ta sistem še dalje trajal, bode država in posamezne kronovine in dežele v naj večji nevarnosti in nemiru.

Zvesto udani deželni zbor, kateri vestno in odkrito želje in težnje dežele razodeva, gleda z zaupanjem k Vašemu Veličanstvu.

Ako bode Vaše Veličanstvo vlado države milostivo takim možem zaupalo, kateri imajo v skušeni ljubezni do domovine za svojo nalogo, pravičnim biti vsem narodom, potem nadejamo se z neomahljivim preverjenjem, da se bode Vašemu Veličanstvu posrečilo, želino pričakovano sporazumljenje mej narodi doseči.

Pri izvrševanju te velike naloge, katero si je Vaše c. kr. apostoliško Veličanstvo v svoj cilj postavilo, spremljevalo bode Vaše Veličanstvo blagoslovljanje najzvestejše udanega zastopništva mejne grofovine.

Kulturno-historična črtica iz Bosne.

Iz Sarajeva 21. sept. [Izv. dop.]

Odkar je naša vojska po mnogem trudu zmagonosno prodrila na skrajni rob bosanske, od visokih gor okrožene doline, in po hudej bitki 19. avgusta zasedla glavno mesto zlate Bosne, Sarajevo, nastala je, kakor bi se lahko mislilo, neka tihota in malo premirje, kajti novine ne iznenadijo tako čestokrat nego poprej svojih čitateljev po Avstriji z vsakdanjimi novih zmag oznanujočimi brzovjavi. Ali to je vse navidezno. Naša vojna čuva srce bosensko na vse strani. Trudi se, kolikor mo goče si mnogo živeža in hrane iz bližnjih mest in sel po Bosni nakupiti in v mestu Sarajevu nakopičiti, da tako pošteno svoje čete preživi.

Ker pa nij, kakor je uže znano, gotovo tukaj voznih kolon samih po hrano pošiljati v oddaljene kraje, spremljajo jih vojni oddelki naj si bode jeden bataljon ali dva, da celo tudi več, kakor to velikost ekspedicije same ali okrajna sigurnost zahteva. Tako se ob jednom na daleč okolo spoznava okraj sarajevski, in poizveduje, kakovo da je mnenje prebivalcev po različnih mestih in selih. Lehko se namreč sploh sodi, da so nam tam prebivalci udani, ali vsaj ne protivni, ker se našim zahtevam rado in hitro, postrežljivo in radodarno zadostuje. Odlikujejo se po svojej postrežljivosti posebno kraji, kjer bivajo kristijanje, ali tudi sela in mesta, kjer malo da ne sami Mohamedanci prebivajo, so se nam uže udana in prijazna pokazovala, kajti ne vsi Mohamedanci se protivijo miru in redu, ki ga hočemo napraviti, posebno isti ne, ki imajo posestva in zemljišč, in nijso po fanatičnih vodjih prisiljeni pod njihovimi zastvami iskati si svojega zavetja.

Take petdnevne ekspedicije sem se tudi jaz udeležil. Ne omenjal bi tega, ker sem pre-

verjen, da naši Slovenci doma dobivajo od tukaj bojevajočih se Slovencev važnejših in boljših poročil, nego bi bil popis ekspedicije, katero je napravil jeden bataljon slovenskega, vsem dobro znanega peš polka Hartung s 450 slavonskimi vozi in z več, nego pol eskadrone huzarjev, — ali to, kar sem videl in zvedel na tej ekspediciji, je velike važnosti za spoznavanje narodnega življenja in kulturnega stališča v Bosni.

Ta ekspedicija je bila iz Sarajeva v Fojnico. —

Pot v Fojnico pelja iz Sarajeva čez lepo dolino, po katerej se vije mirno tekoča reka Milisčka, po glavnej cesti čez Blažuj. Karavlo pri Rakovici in Kiseljak; pri selu „Fojnička čupria“ krene pot iz glavne ceste na stransko, jako slabo cesto, ki drži zraven reke Fojnice in rečice Dragaca do mesta Fojnica.

Mesto Foinica leži kakih dva tisoč črevljev visoko. Obdano je od treh strani z visokimi gorami in planinami. Skoz mesto tekoča rečica Dragaca dobiva od zadaj stoječih gor in leve Zakorine- ter desne Zec-planine svoje vodovje. Dragaca je pravi gorski potok, ki prebivalcem „pásterve“ (postrve) redi in donáša, ali v Bosni se ne poznaio dobro take sladkosti, in ne stori se niti ribam niti rakom velike sile, kar so po malih neznatnih potokih in rečicah uže mnogokrat naši slovenski vojaki djanstveno dokazali.

Foinica je precej lepo mesto. Ono šteje kakih dve tisoč prebivalcev. Kakor po vseh drugih turških mestih, so tudi v njem hiše skoraj samo lesene, zunaj umazane, znotraj pa jako čedne. Mesto se odlikuje po tem, da je velika katoliška kolonija. Lepo je diči na južnej strani na griči sezidani samostan z lepo cerkvijo brez zvonika. Zraven samostana je mala, pod samostanom tik pred mestom pa večja, z avstrijskimi pripomočki celo na novo sezidana učilnica, v katero katoliki svoje otroke v šolo pošiljajo. Okolica foinička je sicer gorata, ali prav lepa. Kakor o foiničkej okolici se mora o mnogih krajih v Bosni trditi, da se dado glede lepote in svoje lege primerjati marsikakemu lepemu kraju na Kranjskem ali Štajerskem. Mnogo krajev je sè sadnim drevjem nasajenih, z njivami in senožeti prepreženih, z hribčki in hribi, z goricami in gorami obdanih, ali žalibože njive nijso rodovitne, ker se slabo obdelujejo, gorice in hribčki nijso s trseki nasajeni, temveč po njih se šopiri trnje in gosto grmovje. Vsak kraj pa obeta, če dojde v delavne in skrbne roke, dospeti do svojeje zunanjej lepoti odgovarjajoče rodovitnosti.

V foiničkem okraji se nahajajo na gorah tri podrtine: Kozo, Zvonigrad in Gradina. Gore okolo Fojnice čuvajo v sebi razne rude, n. pr. srebro, železo, živo srebro, da, celo zlato hočejo tam iskati in najti. Zakladov leži mnogo v zemlji tukaj kakor po drugod v Bosni, treba je samo vzdigniti jih. Naši vojaki so n. pr. v taboru pred mestom Zenica kuhali s premogom, iz katerega je stvarjeno pobrežje reke Bosne; pri Kiseljaku smo pili kiseljo vodo ali slatino, ki se da primerjati s kiseljo vodo na štajerskej Slatini.

V soboto pred „malo gospojnico“ smo kar nenadoma in nepričakovani ob 10. uri zjutraj dospeli do mesta. Ljudstvo je kar osupnilo. Mohamedance je strah obletel, kristijane pa radost. Frančiškanje, ki v samostanu prebivajo, so v svojej duhovnej obleki, ljudstvo pa, ki se je bilo takoj pri cerkvi zbralo, je s

cerkveno zastavo pri milem zvonjenji cerkvenih zvonov prišlo nas pozdravljat. Ker je bil poveljnik celej ekspediciji hrvatskega rodu, je v slovanskem jeziku frančiškane in ljudstvo pozdravil; nam vsem se je z gromovitimi živoklici na našega cesarja Franca Jožefa odzdravljalo. Kakor ogenj se je novica, da so prišli avstrijski vojaki, po mestu in okolici njegovej raznesla. Pred taborom, ki je bil pod samostanom ravno pod mestom, se je vedno več ljudij zbiralo, se ve da samo kristijanov, kajti Turki so se v svojem mestnem oddelku poskrili, in se s prva ne dali pred taborom videti. Uzrok, da smo mi tako radovednost učinili, je ta, da smo bili mi prvi večji oddelek naše vojske, ki je to mesto in kraj obiskal. (Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 30. septembra.

Cesar je na Tirolskem rekel deputaciji Briksenskej, da ne bode pustil niti pedi tirolske zemlje odtrgati. Ob jednom se je jako pohvalno izrekel o deželnih tirolskih strelcih.

Čehi razglašajo v svojih novinah kandidate za državni zbor brez vsega oklica.

Hrvatski sabor se je 28. t. m. odprl. Kraljev dopis omenja naloge in zakonske osnove, ki ga čakajo, ter na koncu naglašá „upanje, da se bližamo času, ko se bodo vprašanja celokupnosti dežele za dobro in zadovoljstvo vseh strani rešila.“ Če je s tem zopet obljubljen končno zjedinenje Dalmacije in krajine Hrvatske, ga veselo pozdravljamo i mi.

Vnanje države.

Ruske novine pišejo mnogo o afganistanško angleškem vprašanji. „St. Pet. Ved.“ pravi, da se je emir afganistanski, Šir- Ali uže dolgo pripravljaj Angležem zobe pokazati. Anglija bode zdaj prisiljena drugo politiko nasproti njemu začeti, ali pa lotiti se vojne z Afganistanom, ki bode Angleže silno veliko moči stala. Rusija se ne bode mešala. Kakor je za krimsko vojsko bila prišla vstaja v Indiji zoper Angleže, tako pridejo zdaj po turško ruskej vojski naravno težave za Anglijo v Aziji. Afganistanski emir ima namen Indijce, ki zdihujejo pod angleškim jarmom osvoboditi — Ruski „Golos“ pak se norčuje iz naslova kraljice „cesarica Indije“ in meni, da angleški parlament ne bode zdaj Beaconsfielda tako sprejemal, kako pred 8 tedni. Vojska z Afganistanom je narurna posledica angleških „zmag na kongresu.

Rumunška zbornica se je 27. t. m. odprla. Kneževu pismo pozivlje, naj poslanci dobro preudarijo razmere, kakor jih je za Rumunijo naredil berlinski kongres. Rumunija upa, da jej bode Evropa jutri dala, kar jej je uže denes šlo.

Irci se v svojih novinah veselé zadrege, v katero so Angleži prišli v Indiji, ko jih je afganistanski emir od svoje meje zapodil.

Iz **Rima** poročajo, da vesti o ponesrečenji obravnav mej vatikanom in Nemčijo nijso resnične. Papež ne terja, da bi se nemške cerkveno politične postave odpravile, temuč, naj bi se drugače razlagale nego dozdej. Dozdej vlada sporazumljenje.

„Rifoma“ hujska zopet zoper Avstrijo.

Domače stvari.

— (Dnevni red denašnje VI. seje deželnega zbora kranjskega) 1. okt. 1. Poročilo zborovega predsedstva. 2. Poročilo finančnega odseka o proračunih kranjskih ustanovnih zakladov za l. 1879. 3. Poročilo finančnega odseka o računskih sklepih kranjskih ustanovnih zakladov za l. 1877. 4. Poročilo deželnega odbora, da bi se vpeljala l. 1879. deželna priklada na pivo in žganje. 5. Poročilo

deželnega odbora o sklepu mestnega odbora Ljubljanskega za povišanje takse za ogled mrličev. 6. Poročilo finančnega odseka o proračunu kranjskega zemljiščno-odveznega zaklada za l. 1879. 7. Poročilo finančnega odseka o računskem sklepu kranjskega zemljiščno-odveznega zaklada za l. 1877. 8. Poročilo finančnega odseka o proračunu zaklada prisilne delavnice za l. 1879. 9. Poročilo gospodarskega odseka, naj se kos ceste ob Mirni uvrsti mej okrajne ceste in rešitev neke dotične peticije. 10. Ustno poročilo gospodarskega odseka o tem, da bi se občinska cesta, ki se pri Peščeniku poleg Višnje gore od državne ceste loči, ter ž njo pri Starem trgu zopet združuje, uvrstila mej okrajne ceste. 11. Ustno poročilo gospodarskega odseka o nekaterih preuredbah v uvrstjenosti okrajnih cest v litijskem cestnem okraju. 12. Ustno poročilo gospodarskega odseka o prošnji občine Ježica, da bi se občinska cesta mej Ježico in Vižmarji uvrstila mej okrajne ceste. 13. Poročilo občinskega odseka zaradi 34 % občinske doklade na neposredne davke s tretjinsko priklado vred v občinah v črnomeljsko faro spadajočih: Črnomelj, Butoraj, Telečji vrh, Dobljče, Loka in Petrova vas — za leta 1878., 1879. in 1880. v namen popraviljanja cerkve. 14. Poročilo občinskega odseka o dovoljenji po postavnem potu od občine Kočevske sklenene doklade po 3 % na celo najemščino od hiš v Kočevji, Gnadendorf in Hutterhajser za uboge — pričeni z l. 1878. 15. Poročilo odseka za pretresovanje letnega poročila o §§. 5. in 8. letnega poročila.

— (Na cesarjev god) 4. oktobra bode v tukajšnji stolni cerkvi knezoškof slovesno mašo bral, h katerej pridejo načelstva raznih oblastnij.

— (Cesarski dar.) Cesar je daroval 400 gld. za pogorelce v Velikej vasi.

— (Javna tombola.) Dobitki za javno tombolo, ki bode tu prihodnjo nedeljo, so v prodajalnici g. C. Karingerja na mestnem trgu izpostavljeni. Občinstvo občuduje ne le okusno uvrstjenje izložbe, ampak tudi elegantne dobitke same. 100 srebrnih goldinarjev, dobitek prve tombole, razdeljenih je na cesarskem orlu Druga tombola 50 srebrnih goldinarjev, je v ščitu z grbom ljubljanskega mesta. Drugi dobitki so v podobi križa okolo glavnih dobitkov naloženi. Občinstvo se za našo prvo javno tombolo jako zanima uže prve dni, ko se je obznanila; nij dvoma, da bode udeležitev te tombole jako velika.

— (V deželnem zboru goriškem) je bil sprejet nasvet Ritterjev, naj deželni zbor izreče svojo nevoljo zoper rovanje laških rogoviležev in udanost do cesarjeve hiše in Avstrije.

— (Iz Doline) pri Trstu se nam piše: „Staršem, koji žele svoje sinove in hčere po prav lehkej poti izšolati za učiteljski stan, se odpre s 1. oktobrom t. l. c. kr. pripravjalnica v Dolini pri Trstu. Učenci in učenke morajo imeti 14 let starosti in biti telesno zdravi. Voditeljstvo c. kr. pripravjalnice v Dolini dne 29. septembra 1878.“

— (Veselica.) Iz Šoštanja se nam piše: V nedelo 15. t. m. priredili so v Šoštanji večerno zabavo, tombolo s plesom, čije čisti dohodek je bil namenjen v Bosni in Hercegovini ranjenim vojakom. Prišlo je bilo tudi nekaj gostov iz Velenja, in prostori so bili polni občinstva. Kakor sem čul, nabralo se je za omenjeni namen 60 gld. Blage zares in člove

koljubne so take stvari, ter nas morejo le veseliti. A nikakor ne morejo pohvaliti dotičnega odbora v tem, ka je vabila razpošiljal samo v nemškem, tujem jeziku, ravno kakor je tudi na občinskej hiši pod rudečim križem samo nemški „ausschus“ paradiral! No pa saj se poznamo.

— (Strah pred Turki.) Piše se nam: V znani trg na slovenskem Štajerju pripotuje iz Gradca nek duhovnik, baje profesor teologije, ki je peš potoval iz uzroka, da bi si za svoje znanstvene studije kraje dobro ogledal. V gostilnici, najlepšej v tem trgu, kjer se je mudil, pa nij hotel svojega imena v „tujčevsko knjigo“ vpisati. To vzbudi v krčmarju v onem trenutku, ko je gost peš odhajal, sum, da utegne v tej obleki katoliškega duhovnika tčati — kak divji Turčin in ogleduh. Gologlav beži h glavarstvu, razlagajoč mu to malo opravičeno sumnjo. Ta gosposka res pošlje hitro za duhovnikom žandarja, ki ga 1/2 ure od trga dotece in nazaj pripelje h glavarju, ki ga križem izprašuje, in se se le potem prepriča, da nij „Turek“, ko je došlo iz Gradca potrdilo, da se ima opraviti z mirno duhovniško in katoliško dušo, a ne z divjim Mohamedancem. To je bil pa tudi nauk za skromnega profesorja.

— (Produkcija v nemškem gledališču.) Piše se nam od tu: Dne 28. t. m. vršil se je v gledališču škandal, ki je presežal vse meje dostojnosti, da kaj takega do slej še nijmo doživeli v Ljubljani. Govori se o tem po vsem mestu, in naj jaz zapisem o tej „kustleistuugi“ sledeče: S početka uže je naznanjal gledališki vodja po gledaliških listih važno novico, da se pripravljala lani do malega oguljena Straussova opereta „Die Fledermaus“. A niti kapelnika, niti pevcev in pevk nij bilo o pravem času v Ljubljani, da bi ta umotvor na oder spravili. Došel je nazadnje vendar obljubljeni mesija, kapelnik iz Nazareta — Celja, s palčko v roci, koj se morajo orkester in pevci udati. Ko smo v četrtek večer iz doslej vedno strašno praznega nemškega Talijinega hrama domov odhajali, iznenadila nas je važna vest, da bode vsled predstavljanja omenjene operete v petek deželno gledališče zaprto. Poskušalo se je ves ljubi dan; slišali smo še ob 1/2 10. uri zvečer v gledališčinih prostorih bas brenčati. V soboto se je, izvzemši galerijo, gledališče dobro napolnilo. Kapelnik se vsede k pultu, vzame palčko v roke, ter neusmiljeno preteplje nedolžni zrak z njo. Da se je ouvertura dostojno svirala, zahvaliti se je orkestru, ki gode, piska in trobi to oguljeno ouverturo, kakor vrabec na strehi svoj „čiv-čiv“. Prva „pevka operet“, postavna ženska, in „tenor“ jameta peti, poslušalci se pogledujejo, kaj naj to petje pomeni; — to je bilo čivkanje in javkanje, da bi se ga moral vsak pevec, ki po krčmah za svoje produkcije „kebre“ pobira, sramovati. Tenor je davil se in pojemal, kakor riba, ki na suhem oporoko dela. Prva „pevka“ javka, kakor bi drvar staro žago pilil; na mah se vzdigne tako demonstrativni protest žaljenja poslušalskih ušes sè sikanjem, ropotanjem in glasno nevoljo, da se nam bi bila v duetu, ko bi ne bila nesramna oba, pevka in pevec, to ime si prisvojati, smilila. In nij bilo konca ni kraja priznanja „izvrstnega debuta“ te slovite pevke in tega pevca. Da je mnogo poslušalcev ušlo iz gledališča, tega jim gotovo ne moremo v zlo šteti, kajti za dober denar pri povišanji

vstopnini naj skuša gospod vodja kje drugod z ljudi se norčevati, a ne v glavnem mestu Ljubljani.

Umrli v Ljubljani.

21. sept.: Otokar Korn, sin hišnega posestnika, 20 l., parne ulice št. 3 pyámie. — Marija Fischer, soproga hišnega posestnika, 65 l., na kongresnem tr. u št. 13, vsled omehčanja možgan. — Rozalija Milavec, hči h šnega posestnika, 4 l., žabje ulice št. 3-bronchitis. — Amanja Lavr.č, hči delavke, 14 m., na cesti v mestni log št. 3, vsled griže.

23. sept.: Franška Kozin, 19 l., hči vrtarja tovarne za tobak, cerkvene ulice št. 11, vsled pokaženja spodnjetelesnih org. ov.

25. sep.: Jozef Svetlič, sin branjevea 8 m., na krakovskem nasipu št. 16, vsled
V c. kr. vojaškeje bojni.

2. sept.: Teodor Liebl, nadlovec 4. komp. 19. p. l. bat. vsled pljučne dvostranske vnetice.

11. sept. Semen Semen, vojak deželno bramovskega bataljona vsled strela v trebuh.

Tujci.

29. septembra:

Evropa: Deis iz Dunaja. — Delago iz Maribora. — Krušič iz Celja. — Ledorer iz Gradca. — Nessler iz Celja.

Pri Slonu: Wurianik iz Celovca. — Kraus iz Trsta. — Lorenč iz Ljubljane. — Kosmač iz Radovljice. — Paruvič iz Reke. — Monitz iz Dunaja. — Janosch iz Kočevja. — Pence iz Mokronoga. — Podboj iz Kranja. — Schmidt iz Celovca.

Pri Malicu: Ausierlitz iz Dunaja. — Bertič iz Trsta. — Jaway iz Gradca. — Jacoby iz Dunaja. — pl. Kleinwayr iz Trsta. — Lustig, Löwit, Stubecker iz Dunaja. — Wagner iz Trsta.

Dunajska borza 30 septembra

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	61 gld.	70	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	63	35	„
Ziata renta	72	50	„
1860 drž. posojilo	111	80	„
Akcije narodne banke	801	—	„
Kreditne akcije	235	75	„
London	116	10	„
Napol	9	28	„
C. kr. cekini	5	47	„
Srebro	99	90	„
Državne marke	57	35	„

Slovo.

Preseljevaje se iz prijaznega Ljutomera, od svojih zvestih ondodnih prijateljev in ljubeznivih znancev, ter od pred brega slovenskega naroda v ljutomerskej okolici, zahvaljujem se prav prisrčno za vso izkazano mi prijaznost v prehitro minulih 7 letih, in se tukaj javno še poslovljujem od vseh z iskrenim: „Z Bogom!“

V Ljutomeru, 29. septembra 1878.

Ivan Lapajne,

zdaj voditelj meščanske šole v Krškem.

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebstij za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega papirja. Vse potrebstij za merjevce (inženirje), slikarje in risarje. Najnovejše v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdeljujejo se tudi monogrami na pisemski papir, visitne karte in pisemske zavitke. (158—88)

Podučuje se
v italijanskem jeziku po novej metodi.
Natančneje v F. Müllerjevem „Annoncen-Bureau“. (322—1)

Prekapljavaec (destilater),
bi rad svojo službo premenil. Razume delati najfineje **ilkere**, kakor tudi žganje na gorkem ali mrzlem, kar lahko z najboljšimi spričevali dokaže. Opravi je tudi uže več fabrik in žganjarij, ter si išče zdaj zopet take službe.
Naslov: A. B. štef. 15, poste restante v Ljubljani. (314—3)

Marko Wir empfehlen geschätzt.
als Bestes und Preiswürdigstes
Die Regenschirme,
Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zelstoffe
der k. k. pr. Fabrik
von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2.
Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.
(195—79)